

SVENSK ÄR JAG INTE, FINSKA KAN JAG INTE TALA

– SÅ LÅT MIG VARA ÅLÄNNING

En enkätstudie om åländska ungdomars identitet

Julia Koivu

Kandidatavhandling i svenska

Jyväskylä universitet

Institutionen för språk

Vårterminen 2014

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Humanistinen tiedekunta	Kielten laitos
Tekijä: Julia Koivu	
Työn nimi: SVENSK ÄR JAG INTE, FINSKA KAN JAG INTE TALA – SÅ LÅT MIG VARA ÅLÄNNING. En enkätstudie om åländska ungdomars identitet	
Aine: ruotsin kieli	Kandidaatintutkielma
Vuosi: 2014	Sivumäärä: 35
<p>Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli saada tietoa ahvenanmaalaisen nuorten identiteetistä. Tutkimuksessa selvitettiin, mikä merkitys ahvenanmaalaisuudella ja ahvenanmaalaisella identiteetillä on nuorille. Ahvenanmaalaisen identiteetin suhde Suomeen ja Ruotsiin oli myös tutkimuksen kohteena. Lisäksi selvitettiin, mitkä asiat lisäävät tai vähentävät nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta Suomen ja Ruotsin kanssa.</p> <p>Tutkimus toteutettiin puolistrukturoituna kyselytutkimuksena, johon osallistui seitsemän ahvenanmaalaisesta Ruotsissa opiskelevaa nuorta. Kysely sisälsi sekä avoimia että strukturoituja kysymyksiä, ja tulokset analysoitiin kvalitatiivisesti sisällönanalyysin ja luokittelun avulla. Tutkimuksen kohderyhmäksi valittiin Ruotsiin muuttaneet nuoret, sillä voitiin olettaa, että he ovat joutuneet pohtimaan omaa ahvenanmaalaisuuttaan ja suomalaisuuttaan asuessaan Ruotsissa.</p> <p>Tutkimuksen tulosten perusteella voidaan todeta, että nuorten ahvenanmaalainen identiteetti on vahva ja ahvenanmaalaisuus merkitsee heille paljon. Moni nuorista kokee olevansa identiteetiltään myös suomalainen, mutta määrittelee itsensä mieluiten ahvenanmaalaiseksi. Nuorten yhteenkuuluvuuden tunnetta Suomeen lisää Suomen kansalaisuus sekä suomalaiset juuret, kun taas eri kieli osoittautui erottavaksi tekijäksi. Nuoret kokevat, että heillä on paljon yhteistä Ruotsin kanssa, sillä ruotsalainen kulttuuri vaikuttaa heihin ja kieli on sama. Tutkimukseen osallistujista suurin osa ei kuitenkaan lainkaan koe olevansa ruotsalainen.</p>	
ahvenanmaalaisuus, suomalaisuus, ruotsalaisuus, identiteetti, kulttuurinen suuntautuneisuus, ruotsin kieli	
Säilytyspaikka – Depository	
Muita tietoja – Additional information	

INNEHÅLL

1 INLEDNING.....	4
1.1 Syfte.....	5
1.2 Uppsatsens disposition	6
2 TEORETISK BAKGRUND	6
2.1 Identitetsbegrepp	6
2.1.1 Kulturell identitet på Åland	8
2.1.2 Språk som sammanbindande och särskiljande faktor	9
2.1.3 Identitetsskapande	10
2.2 Förhållandet till Sverige och Finland	11
2.3 Högskoleutbildningen på Åland	12
2.4 Tidigare studier.....	13
3 MATERIAL OCH METOD	15
3.1 Informanterna i avhandlingen.....	15
3.2 Datainsamling och metod	15
4 RESULTAT OCH ANALYS	16
4.1 Informanternas samhörighet med Finland och Sverige.....	16
4.1.1. Finland anses vara ett hemland – och Sverige ett grannland.....	17
4.1.2 Informanternas relation till finländsk och svensk kultur	17
4.1.3 Faktorer som påverkar informanternas känsla av att vara finsk.....	19
4.1.4 Faktorer som påverkar informanternas samhörighet med Sverige	22
4.2 Informanternas åländskhet.....	23
5 SAMMANFATTANDE DISKUSSION.....	26
LITTERATUR.....	29
BILAGOR.....	31
Bilaga 1: Följebrev	31
Bilaga 2: Enkät	31

1 INLEDNING

Syftet med denna avhandling är att utreda åländska ungdomars identitet, och därför står det självstyrda landskapet Åland i centrum för avhandlingen. Åland är en del av Finland och ligger mittemellan Sverige och Finland. Ösamhället har drygt 28 700 invånare, av vilka cirka 11 400 bor i Ålands enda stad Mariehamn (ÅSUB 2013). Det enda officiella språket är svenska, och en överväldigande majoritet av befolkningen har svenska som förstaspråk. Samtidigt som ålänningarna hör till en språklig minoritet i Finland, är deras modersmål majoritetsspråket i Sverige.

Ålänningarnas identitet är stark och enligt Ljunggren (2008) definierar sig befolkningen framför allt som ålänningar. Eriksson (1998: 78) anser att den starka åländska identiteten beror både på historia och på det faktumet att Åland är ett avgränsat, demilitariserat och självstyrt ösamhälle. Bara få studier har gjorts om den åländska identiteten: Ålands statistik- och utredningsbyrå (1999) har gjort en enkätundersökning om ålänningarna och deras identitet, och Ljunggren (2008) har utrett åländska ungdomars språkliga attityder i sin doktorsavhandling. Det finns ändå flera studier om finlandssvenskars språkliga identitet och attityder, och jag har valt just ålänningars identitet till temat för denna avhandling för att det är föga utforskat.

Mitt intresse för ålänningars identitet och deras position som en del av Finland väcktes när jag sommarjobbade på Åland. Ålänningarna verkar vara medvetna om sin åländskhet, och t.ex. aspekter som kom upp i diskussioner med lokabefolkningen samt framhävnings av den åländska flaggan tydde på en stark känsla av åländskhet. Intressant är att ålänningarna är finska medborgare men ändå har de samma språk som svenskar och den svenska kulturen

påverkar Åland och ålänningar på många sätt (se närmare 2.2). Jag blev också intresserad av ålänningarnas utbildningsval och utbildningsmöjligheterna på Åland eftersom jag lärde känna flera ungdomar som hade flyttat antingen till Sverige eller till Finland för att kunna studera ett ämne som intresserade dem.

Åland erbjuder svenskspråkig grundskola- och gymnasieutbildning för alla, men utbildningsmöjligheterna på högskolenivå är begränsade på Åland. Därför flyttar åländska ungdomar ofta till Finland eller Sverige för att studera, och enligt statistiken (ÅSUB 2004-2013) väljer fler ungdomar Sverige än Finland som studieland (se närmare 2.3). Det här faktumet har väckt uppmärksamhet i Finland, och till exempel Tarja Halonen har uttryckt sin oro för ungdomar som flyttar till Sverige och inte blir bekanta med det finländska förvaltningssystemet (Yle 1.11.2011). Den här synpunkten beaktas i avhandlingen på det sättet att informanterna i studien är åländska ungdomar som studerar och bor i Sverige.

1.1 Syfte

Syftet med denna avhandling är att kartlägga hur informanterna uppfattar åländskhet och sitt förhållande till fastlandet Finland och Sverige. För att undersöka detta har jag genomfört en halvstrukturerad enkätundersökning bland sådana åländska ungdomar som har flyttat till Sverige för att studera. Med hjälp av enkätundersökningen vill jag få svar på följande frågor:

- 1) *Hur beskriver ungdomarna sitt förhållande till Finland och Sverige?*
- 2) *Vilka faktorer ökar eller minskar ungdomarnas samhörighetskänsla gentemot Finland eller Sverige?*
- 3) *Vad är åländskhet för ungdomarna? På vilket sätt framträder ungdomarnas åländskhet i Sverige?*

Min hypotes är att informanterna känner starkare samhörighet med Sverige än med fastlandet Finland eftersom de har flyttat till Sverige för att studera och man kan anta att de är mer riktade till Sverige. Jag antar också att språket är en faktor som ökar samhörigheten med Sverige samt minskar samhörighet med fastlandet.

1.2 Uppsatsens disposition

I kapitel 2 presenteras den teoretiska bakgrunden som omfattar de viktigaste aspekterna för min kandidatavhandling. I början av teoridelen behandlas t.ex. begreppet identitet, kulturell identitet på Åland samt relationen mellan språk och identitet speciellt ur ålänningars synvinkel. Efter det följer ett stycke som diskuterar ålänningarnas förhållande till Finland och Sverige (2.2). Åländsk högskoleutbildning och tendensen att flytta utomlands för att studera på högskolenivå presenteras också (2.3). Viktiga resultat av tidigare studier refereras i slutet av teoridelen (2.4). Kapitel 3 presenterar informanterna och datainsamlingen i denna studie samt analysmetoden. I kapitel 4 svarar jag på forskningsfrågorna genom att presentera och analysera resultatet av denna studie. Det sista kapitlet 5 innehåller en sammanfattande diskussion om mina resultat och förslag till vidare forskning.

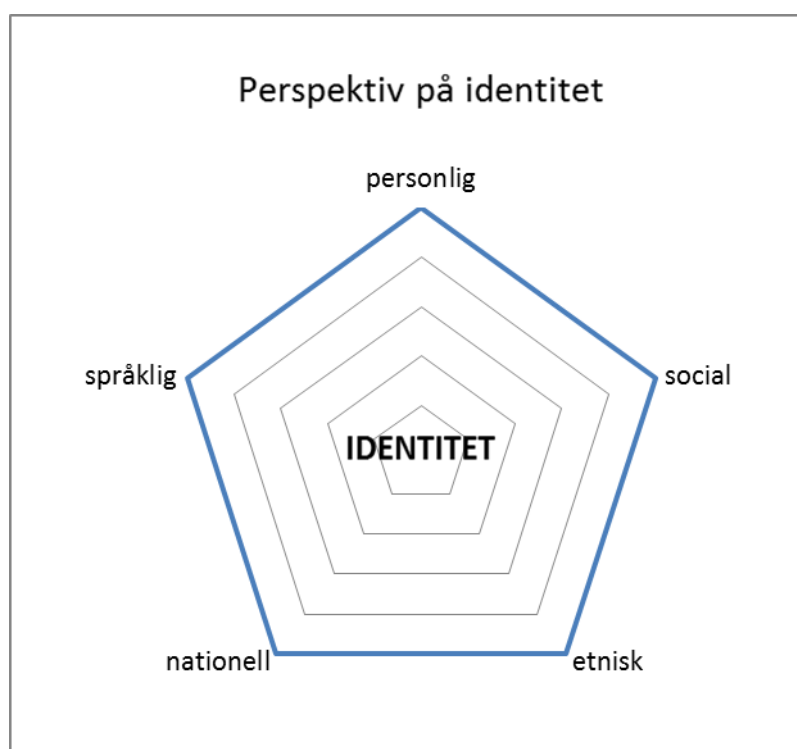
2 TEORETISK BAKGRUND

2.1 Identitetsbegrepp

Identitet är ett begrepp som inte kan preciseras entydigt för identitet är en dynamisk och komplex företeelse, och således finns det flera olika definitioner av identitet. Joseph (2004: 1) lyfter fram ett enkelt sätt att definiera identitet: individens identitet är det som individen är. Enligt honom kan svaret på den enkla frågan "Vem är du?" avslöja något grundläggande om vår identitet. Nuförtiden framhävs ändå identitets dynamiska karaktär, och t.ex. Haglund

(2004: 360-361) betonar att identitet förändras enligt situation, kontext och tid. Utgångspunkten i att undersöka åländska ungdomars identitet i denna avhandling är följande: med hjälp av identitet kan man definiera vem man är, vem man vill vara och vad ens plats i det omgivande samhället är (Huotelin 1992: 52-53).

Det finns flera olika definitioner ur olika synpunkter, och Figur 1 nedan visar de vanliga synpunkterna på identitet. Individens subjektiva identitet kan delas in i personlig och social identitet, av vilka båda omfattar individens egna uppfattningar om sig själv (Virta 1994: studie 3: 5). *Den personliga identiteten* betyder individens egen uppfattning om sina psykiska och fysiska egenskaper, t.ex. temperament och utseende. *Social identitet* innebär individens känsla av att höra till olika grupper och kategorier, t.ex. kön, yrke och religion. (Virta 1994: studie 3: 6-7, se även Riikonen 2013: 15-17)

FIGUR 1 Perspektiv på identitet sammanställda av förf. på grundval av Komu 2013, Riikonen 2013 och Virta 1994

Nationell och etnisk identitet kan anses vara nära social identitet för båda innebär känslor av tillhörighet till olika grupper (Komu 2013: 16). *Etnisk identitet* innebär att individen känner sig ha gemensamt med den grupp som hon eller han ursprungligen hör till, och etnisk identitet omfattar det kulturella arvet samt härkomsten. (Joseph 2004: 162-163, Liebkind 1984: 24). Enligt Joseph är begreppet *nationell identitet* mera fokuserat på politik och autonomi, och inte på människors etniska bakgrunder (Joseph 2004: 162-163).

Enligt Virta (1994: 24) innebär *språklig identitet* t.ex. individens uppfattningar om sina språkkunskaper i olika språk och individens förhållande till olika språkgrupper (Se även Riikonen 2013: 21-22). Relationen mellan språk och identitet behandlas närmare i 2.1.2.

2.1.1 Kulturell identitet på Åland

Individens identitet är starkt relaterad till den omgivande kulturen, och enligt Hokkanen (2002: 63) betyder identitet identifikation med den omgivande kulturen och dess traditioner. Den omgivande kulturens inverkan på individens identitet kan anses vara speciellt stark i ett litet ösamhälle som Åland. Kulturen har starka särdrag som är speciella just för Åland och ålänningar. Folket är litet, vilket gör att människor ofta känner varandra på Åland. Ösamhället ligger intill vattnet och naturen är havsnära. Hembygdsrätten hänger också tätt ihop med åländsk kultur: det är en förutsättning för att kunna äga mark i landskapet och för att få rösträtt och befrielse från värnplikt (Självstyrelselag för Åland 1144/1991). Enligt självstyrelselagen får man hembygdsrätten vid födseln eller efter att ha bott fem år på Åland, och således bevarar hembygdsrätten den åländska jorden i den bofasta befolkningens ägo. Även dialekten på Åland är egenartad och skiljer sig på många sätt från de finlandssvenska och rikssvenska dialekterna. Typiskt för åländsk dialekt är t.ex. övergången av *y* till *i* i ord som *biï* 'by' och *irke* 'yrke' samt tendensen att lämna bort vokalerna i slutet av

infinittformerna i obetonade ställningar (Ivars 2011). Bl.a. de här särdragen utgör den kulturella omgivningen som ålänningarna identifierar sig med och som påverkar enskilda individers identitet.

2.1.2 Språk som sammanbindande och särskiljande faktor

Kulturell och etnisk identitet hänger även samman med språklig identitet: det är lättare att identifiera sig med en grupp som har samma språk som en själv. Resultatet i Ljunggrens studie (2008) framhäver relationen mellan språklig och etnisk identitet: enligt henne känner de elever vars hemspråk är finska mera samhörighet med Finland och finländare än de elever vars hemspråk är svenska.

Relationen mellan språket och individens identitet anses vara tät. Kukkonen (2003) konstaterar att språk och identitet är nära varandra, och enligt henne är språket den viktigaste identitetsskapande faktorn. Med hjälp av språket uttrycker vi oss själva och kommunicerar med varandra. Kukkonen påpekar att språket som vi talar och det sättet hur vi talar avslöjar mycket om oss själva och om vår identitet, t.ex. den regionala och sociala härkomsten samt individuella egenskaper. Även Joseph (2004) konstaterar att det är omöjligt att skilja språk och identitet från varandra. Han anser att det täta sammanbandet mellan språk och identitet kan konkretiseras med ett så enkelt exempel som namnets betydelse för individens identitet. Språkets betydelse för identitet syns i ett större perspektiv t.ex. i sådana situationer där språkstrider leder till bildande av nya nationer (Joseph 2004: 11-14).

Komu (2013: 18) lyfter fram att samma språk eller samma dialekt förenar människor med varandra och ökar grupptillhörighet. Omvänt kan språk eller dialekt skilja människor från varandra eller minska individens känsla av grupptillhörighet. Även Andersson (1988: 156-

157) påpekar att språket kan vara en identitetsmarkör på två olika sätt: det kan vara antingen en sammanbindande eller särskiljande faktor. Vidare konstaterar han att språket är grunden för den egna identiteten och en sammanbindande faktor inom ön t.ex. på Island och på Färöarna. Samtidigt fungerar språket som ett särskiljande element utåt. Vad gäller ålänningarna har svenska språket båda dessa roller: å ena sidan är språket en faktor som skiljer ålänningar från de finskspråkiga i Finland. Svenska är nämligen det enda officiella språket på Åland, och enligt statistiken har bara en tredjedel av folket någon form av kunskaper i finska (ÅSUB 2009). Å andra sidan förenar svenska språket ålänningar med svenskar, eftersom samma språk gör det lätt att t.ex. studera eller arbeta i det andra landet. Det åländska sättet att tala svenska annorlunda än dialekterna i Sverige, och på så sätt utgör den åländska dialekten i någon mån en särskiljande faktor. Samtidigt är den åländska dialekten en sammanbindande och identitetsförstärkande för ålänningar. (Kimell 2013, Andersson 1988)

2.1.3 Identitetsskapande

Enligt Hokkanen (2002: 64) betyder identitetsskapande en ständig balansering mellan den omgivande verkligheten och ens inre jag. Hon konstaterar också att det är naturligt för en att reflektera på vad man hör till och vad som skiljer en från omgivningen. Denna synpunkt framhäver identitets dynamiska karaktär och omgivningens viktiga roll för individens identitet. Hokkanen (2002: 64) tar även upp en synvinkel som handlar om identitetsskapande i en ny omgivning. Hon konstaterar nämligen att man utvecklar sin identitet genom att hitta likheter och skillnader mellan ens egna värderingar och den nya omgivningen. Man kan anta att informanterna i denna studie har varit tvungna att jämföra deras åländska identitet och värderingar med den nya omgivningen när de har flyttat till Sverige. (Se närmare resultatdelen 4.1.3, 4.1.4 och 4.2.)

2.2 Förhållandet till Sverige och Finland

Ålands ställning som en del av Finland med nära relationer till Sverige är unik och baserar sig på folkets historia. Ålands historia påverkar förstås ålänningars identitet och deras nutida relation till Sverige och Finland. Under det första världskriget ville ålänningar att de skulle förenas med Sverige samtidigt som Finland ville bli självständigt från Ryssland. Finland och Sverige kunde inte nå enighet om Ålands situation och därför fick Nationernas Förbund (NF) avgöra ärendet. NF gav Åland till Finland men beslöt också att Åland skulle bli ett självstyrkt landskap och att Finland skulle bevara svenska språket och den svenska kulturen på Åland. (Bring 2002: 9-25) Enligt Eriksson (1998: 80) var ingen av de inblandade parterna nöjda med NFs beslut då, men idag är både Finland och Sverige samt de flesta ålänningar nöjda med Ålands ställning som ett självstyrkt landskap i Finland. På Åland finns ändå människor som skulle vilja frigöra sig från Finland: t.ex. *Ålands framtid* är ett parti vars mål är ett självständigt Åland.

Så som nämnts ovan har Åland flera sammanbindande faktorer med Sverige. Först och främst kan svenska språket anses vara en sammanbindande faktor mellan Åland och Sverige. Ungdomars tendens att flytta helst till Sverige för att studera är också en faktor som kan anses föra Åland närmare med Sverige. Även svensk kultur påverkar Åland på många sätt: Eriksson (1998: 77) belyser att det är vanligt att ålänningarna reser till Sverige för att ta del av det stora kulturutbudet i Sverige. Ålänningar brukar också shoppa i Sverige eftersom det bara är en timmes båtresa från Eckerö till det svenska fastlandet. Därtill ökar ålänningars medvetenhet om svenskt samhälle genom att de tittar på svenskt TV och höra svensk radio: Enligt ÅSUBS (1999) rapport för enkätundersökningen tittar ålänningar mest på de rikssvenska kanalerna och lyssnar rikssvenska radioprogram nästan lika mycket som åländska radioprogram.

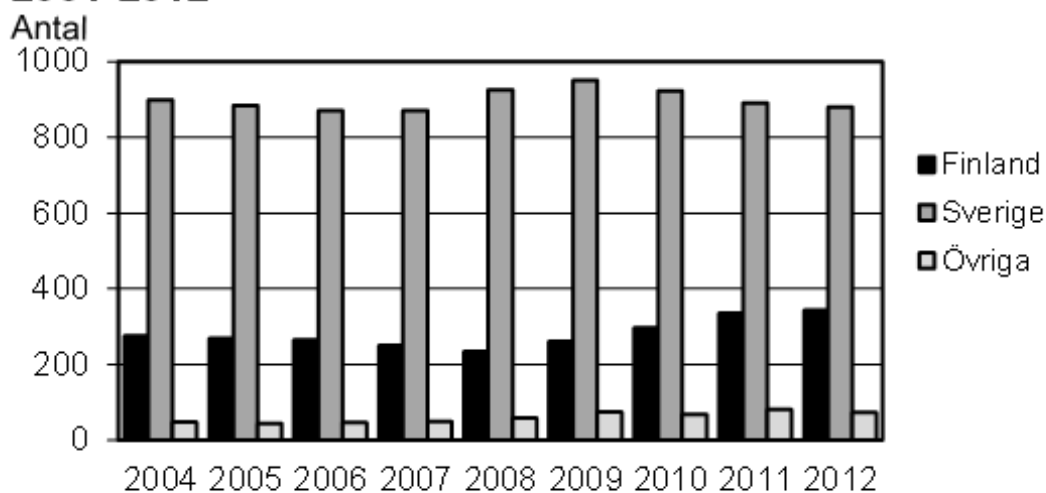
Åland har självstyre, vilket betyder att ålänningarna själva får bestämma om sina egna angelägenheter, medan t.ex. utrikespolitiken och ett antal andra områden är desamma med det övriga landet Finland. Självstyrelselaget garanterar också svenska språkets och den åländska kulturens ställning på Åland. (Självstyrelselag för Åland 1144/1991) Ålands relation till Finland baserar sig alltså på laget, och ålänningarna är finska medborgare. Ålänningar talar ändå ett annat språk än majoriteten på fastlandet, vilket påverkar ålänningarnas relation till Finland. Därtill har ålänningar en längre resväg till Finland än till Sverige, och Åland är mera influerat av svensk än finländsk kultur. Även finländska medier används på Åland i mindre utsträckning: Enligt ÅSUBs (1999) enkätundersökning lyssnar ålänningar på finlandssvensk radio och tittar på finlandssvenska teveprogram betydligt mindre än rikssvenska eller åländska program.

2.3 Högskoleutbildningen på Åland

På högskolenivå erbjuder Ålands enda högskola utbildning på följande kunskapsområden: elektroteknik, företagsekonomi, turism, informationsteknik, maskinteknik, sjöfart och vård (Högskolan på Åland). Så som det kom fram i inledningskapitlet, flyttar flera åländska ungdomar till andra länder för att studera på grund av de bristfälliga möjligheterna på högskolenivå. Enligt ÅSUB (2013) studerade ungefär 1300 ålänningar utanför Åland år 2013, och 81 procent av dessa studerade på högskolenivå. Samma år studerade ungefär 600 studerande på Högskolan på Åland. De flesta ungdomar som studerade utanför Åland hade valt Sverige som studielandet: år 2013 studerade sammanlagt 875 personer i Sverige, medan 365 personer hade valt Finland som studielandet. Samma år studerade över tio studerande både i Norge och i Storbritannien (ÅSUB 2013).

Figur 2 nedan visar antalet studerande utanför Åland under åren 2004-2012. Som framgår av tabellen har över 800 ålänningar studerat i Sverige årligen, medan ungefär 300 studeranden har studerat i Finland. Antalet studerande i Finland har ändå ökat så småningom under de senaste åren. Samtidigt har antalet studerande i Sverige minskat med enstaka personer (ÅSUB 2013).

Studerande utanför Åland efter studieland 2004-2012

FIGUR 2 Antalet studerande utanför Åland 2004-2012 (ÅSUB 2013)

2.4 Tidigare studier

Ljunggren (2008) har utrett åländska ungdomars samhörighetskänslor med olika geografiska områden (Åland, Finland, Sverige, Svenskfinland, Norden, Östersjöområdet, Europa) i sin studie. Hon har delat upp informanterna i tre olika grupper: åländska grundskoleelever i årskurs nio, åländska nioklassister som har finska som hemspråk, och åländska gymnasister. Enligt henne känner åländska ungdomar mest samhörighet med Åland i alla dessa tre grupper. Resultaten visar även att ungdomar känner starkare samhörighet med Finland och Sverige än med de större enheter som Åland också ingår i, till exempel Norden och Östersjöområdet (Ljunggren 2008: 113). Det är värt att beakta att det inte finns någon stor

skillnad mellan samhörighetsgraden gentemot Finland och Sverige bland grundskoleelever och gymnasister som har svenska som hemspråk. Däremot visar resultatet att de ungdomar vars hemspråk är finska känner starkare samhörighet med Finland än i de två andra grupperna.

Ljunggren (2008) har även utrett ungdomars inställningar till tanken att flytta eller bo utanför Åland. Enligt henne är ungdomars attityder mer positiva till att flytta till Sverige än till Finland: ungefär fyra femtedelar av informanterna är helt eller ganska eniga med tanken att det vore bra att bo i Sverige, medan detsamma gäller bara för en tredjedel av informanterna när det är fråga om Finland (Ljunggren 2008: 119). Enligt Ljunggren lockar även utbildningen i Sverige ungdomar mera än utbildningen i Finland.

ÅSUBs (1999) rapport för enkätundersökningen om ålänningarna och deras identitet belyser de aspekter som står i centrum även för denna avhandling. Undersökningen har gjorts bland vuxna ålänningar och resultaten stödjer Ljunggrens (2008) tanke om att ålänningar identifierar sig framför allt som ålänningar. Enligt resultaten var identiteten ålänning populärast bland de svarande, medan identiteten som finländare kom på tredje plats efter identiteten som nordbo. Identiteten som svensk var mycket sällsyntare. Det är värt att jämföra resultaten för Ljunggrens och ÅSUBs studier: enligt Ljunggren (2008) känner ålänningar ungefär lika stor samhörighet med Finland och Sverige, medan enligt ÅSUBs undersökning identifierar sig ålänningar mycket hellre som finländare än som svenskar.

Resultaten i ÅSUBs (1999) studie lyfter fram att varken arbete eller studier utanför Åland har en nämnvärd inverkan på ålänningarnas identitetsuppfattning. Enligt studien finns dock en svag tendens som visar att de som studerat i Sverige känner något större samhörighet med

Sverige, medan de som studerat i Finland känner något större samhörighet med finländsk och finlandssvensk identitet. Enligt ÅSUBs (1999) studie har följande faktorer störst betydelse för den åländska identiteten: svenska språket, hembygdsrätten, naturmiljön och självstyrelsen. Vidare lyfts fram att respondenternas födelseort och modersmål påverkar deras åsikt om de viktigaste faktorer för identiteten. Till exempel hembygdsrätten och den åländska dialekten verkar vara viktigare för personer som är födda på Åland än för de inflyttade.

3 MATERIAL OCH METOD

3.1 Informanterna i avhandlingen

Informanterna i avhandlingen är åländska ungdomar som har flyttat till Sverige för att studera. Jag valde den här målgruppen eftersom de troligen har mycket att säga om identitetsfrågor. Dessa ungdomar har sannolikt varit tvungna att fundera på identitetsfrågor när de har flyttat till ett nytt land och börjat studera i en ny omgivning. Intressant är att de har valt Sverige som studieland och att de talar samma språk som svenskar, men ändå är de finska medborgare. Deras situation kombinerar alltså de aspekter som är viktiga för denna avhandling: åländsk identitet och ålänningars förhållande till Finland och Sverige. Nackdelen med denna grupp är att den är relativt homogen därför att alla informanter är flickor. Det beror av praktiska skäl: jag kunde inte få tag på åländska pojkar som har flyttat till Sverige för att studera.

3.2 Datainsamling och metod

Materialet för denna avhandling har samlats in med hjälp av halvstrukturerade enkäter. Metoden som skulle ha kunnat lämpa sig bäst för identitetsfrågor är intervju, men jag har valt att samla in materialet med hjälp av enkäter av praktiska skäl. Enkäten är relativt

omfattande eftersom den innehåller både öppna frågor och frågor som man ska ta ställning till med Likert-skalan (se Bilaga 2). Antalet informanter är bara sju, och därför är kvalitativ analys av resultaten lämplig för denna studie. Materialet kommer att analyseras dels genom att analysera innehållet i de halvstrukturerade svaren, och dels genom att sortera de strukturerade svaren i enkäten.

Båda tidigare studier som hänvisats till i teoridelen (2.4) har utrett ålänningarnas identitet med ett stort antal respondenter och med hjälp av strukturerade enkäter. Resultaten för båda studier ger en helhetsbild av ett stort antal respondenter och visar stora drag som påverkar den åländska identiteten. Målet med denna fallstudie är däremot att utreda hur enstaka ungdomar uppfattar deras åländska identitet och dess relation till Finland och Sverige. Korta öppna frågor ger informanten möjlighet att skriva om de aspekter som hon eller han anser vara viktiga. När inga färdiga alternativ ges, är respondenten fri att skriva om viktiga saker för honom eller henne. Enligt min mening är det bra med identitetsfrågor att man får tänka fritt och skriva om sina egna uppfattningar och tankar. Nackdelen med öppna frågor är ändå att de kan bli svåra att analysera – men antalet respondenter i denna studie är litet vilket gör det vettigt att ha flera öppna frågor i enkäten.

4 RESULTAT OCH ANALYS

I detta kapitel kommer jag att svara på mina forskningsfrågor genom att presentera och analysera resultaten av enkätundersökningen. Jag har gett nya namn på de sju informanterna därför att det blir lättare att skriva om resultaten.

4.1 Informanternas samhörighet med Finland och Sverige

4.1.1. Finland anses vara ett hemland – och Sverige ett grannland

I enkäten finns frågor där informanterna tar ställning till hur hon uppfattar Finland och Sverige: som hemland, som grannland, eller som ett land som alla andra. Dessa frågor ger information om hur informanterna förhåller sig till Finland och Sverige. Resultatet visar att de flesta, 6 av 7 informanter, är eniga eller helt eniga med att Finland är deras hemland. Bara en informant anser att Finland är ett grannland, medan alla andra är oeniga eller helt oeniga med tanken. Resultatet visar att Finland är viktigt för informanter, eftersom ingen av dem är enig eller helt enig med tanken att Finland är ett land som alla andra.

Samma frågor finns i den delen av enkäten som gäller Sverige. Resultatet visar att informanterna uppfattar Sverige först och främst som grannland, för fem informanter är helt eniga med att Sverige är ett grannland för dem. Ingen av informanterna är enig eller helt enig med tanken att Sverige är ett hemland. Informanternas uppfattningar om Sveriges betydelse varierar: för en informant är Sverige ett land som alla andra, fyra informanter har ingen åsikt, och tre informanter tycker inte att Sverige är ett land som alla andra.

4.1.2 Informanternas relation till finländsk och svensk kultur

Detta avsnitt med numeriska uppgifter ger en generell bild av informantgruppens åsikter, och i följande avsnitt går jag in på den kvalitativa innehållsanalysen. I det följande redovisas hur informanterna har ställt sig till fyra adjektiv (*bekant, viktig, nära, främmande*) om finländsk eller svensk kultur. av det Dessa adjektiv har informanterna evaluerat med Likert-skalan från 1 ”helt enig” till 5 ”helt oenig”. Tabellerna nedan visar hur informanterna har ställt sig till dessa adjektiv.

Tabell 1 Informanternas inställning till olika adjektiv om finländsk kultur

	helt enig	enig	varken enig eller oenig	oenig	helt oenig
bekant	2	-	3	2	-
viktig	2	3	1	-	1
nära	1	-	2	3	1
främmande	-	3	1	1	2

Tabell 1 visar att det adjektiv som informanterna tycker passa bäst för finländsk kultur är *viktig*: 5 av 7 informanter är eniga eller helt eniga med det. En informant är varken enig eller oenig, och det finns ett undantag som anser att finländsk kultur inte är *viktig* för henne. Även om den finländska kulturen är *viktig* för de flesta informanter, verkar det inte vara *nära* för informanter: 4 av 7 informanter är oeniga eller helt oeniga med att kulturen är *nära* för dem, och två informanter tar inte ställning till adjektivet. Det finns stor variation i hur *bekant* finländsk kultur är för informanterna: tre informanter har ingen åsikt, och två informanter svarar att det är *bekant*, medan för två tycker att finländsk kultur är obekant. Liknande variation finns vad gäller adjektivet *främmande*.

Tabell 2 Informanternas inställning till olika adjektiv om svensk kultur

	helt enig	enig	varken enig eller oenig	oenig	helt oenig
bekant	5	1	1	-	-
viktig	3	1	1	1	1
nära	3	3	1	-	-
främmande	-	1	2	1	3

Jämfört med Tabell 1 visar Tabell 2 att svensk kultur är mycket mera *bekant* och *nära* för informanterna än finländsk kultur. 6 av 7 informanterna svarar att de är helt eniga eller eniga med tanken att svensk kultur är *bekant* för dem. På samma sätt håller de flesta informanter med att svensk kultur inte är *främmande* för dem. Därtill visar tabellen att informanterna tycker att svensk kultur är *nära* för dem: 6 av 7 informanterna är helt eniga eller eniga om att svensk kultur är *nära*. Det finns ändå mera variation med adjektivet *viktig*.

Intressant är den motstridighet som finns i informanternas svar. Samtidigt som finländsk kultur anses vara *viktig* känns den inte vara *nära* utan lite *främmande*. Denna tendens kan bero på faktorer som nämnts tidigare: finskt medborgarskap bevarar troligen ålänningars känsla av att Finland är viktigt för dem, även om kulturen kan kännas fjärran. Därtill visar bakgrundsuppgifter att de flesta informanter har släktingar och vänner i fastlandet, vilket troligen ökar någras känsla av att kulturen är viktig. Samtidigt är majoritetsspråket i Finland ändå främmande för många: bara en av informanterna uttryckte att hon kan tala mycket bra finska. Det kan antas att svensk kultur känns både mera bekant och närmare för informanterna eftersom de bor i Sverige för tillfället. Språket är också en faktor som påverkar. Antalet informanter är ändå ytterst litet och inga generella slutsatser kan dras, men svaren på denna enkät ger ändå viss information om enskilda ålänningars uppfattningar.

4.1.3 Faktorer som påverkar informanternas känsla av att vara finsk

I enkäten finns ett påstående ”Jag känner mig finländsk” som man måste ta ställning till med Likert-skalan. Vidare i enkäten står det en fråga där informanterna ska motivera sina svar. Resultaten visar att det finns variation i hur starkt åländska ungdomar känner sig vara finländare. I denna fråga uppstår ändå oklarheter i vad informanterna menar med Finland: bara fastlandet eller hela Finland som även Åland ingår i. Det här problemet har jag löst

genom att titta på informanternas bakgrundsuppgifter, och jag antar att informanterna menar hela Finland och inte bara fastlandet när de argumenterar för sina svar, för de flesta är nämligen födda på åländska orter och ändå skriver att de är födda i Finland.

Enligt resultaten är rötter och släkt de viktigaste faktorer som ökar informanternas känsla av finländskhet. Alla de informanter som är eniga eller helt eniga med påståendet ”Jag känner mig finländsk” motiverar sitt svar med faktumet att de är födda i Finland och har sina rötter där (citaten 1-2). I citat 2 tar Bea även upp att hon hejar på Finland i idrott. Att heja på Finland kom fram även i andra enkätsvar, och det verkar vara en faktor som förstärker ålänningarnas känsla av finländskhet speciellt under deras vistelse i Sverige.

- 1) *Malin: Jag är född i Finland och har mina rötter där, därav svaret att jag känner mig finländsk.*
- 2) *Bea: Jag är ju född i Finland (på Åland) har min släkt i Finland (halva i fastlandet), hejar på Finland i sport och anser mig själv vara finsk.*

Enligt resultaten påverkar informanternas åländska identitet deras känsla av att vara finländare, och flera informanter tar upp känslan av åländskhet när de tar ställning till påståendet ”Jag känner mig finländsk”. Kajsa och Svea tar upp i citat 3 och 4 att de inte gärna identifierar sig som finländare utan snarare som ålänningar även om de är finska medborgare. Känslan av att vara ålänning behöver ändå inte minska känslan av att vara finländare: Rosa tycker att de inte är uteslutande faktorer (citat 5).

- 3) *Kajsa: Finland är mitt hemland men jag känner mig inte så ”finländsk” utan snarare ”åländsk”.*

- 4) *Svea: Det är definitivt min nationalitet, men jag identifierar mig nog mer som åländsk än finländsk (kanske mest eftersom jag inte har så bra koll på fastlandet).*
- 5) *Rosa: Många ålänningar ser sig nog som endast ålänningar, men jag har alltid sett mig som finländsk också.*

Enkätsvaren visar att svenska kulturens påverkan minskar några informanternas känsla av att vara finländare. Även språket och lång resväg kan anses vara faktorer som gör att informanter inte känner sig vara finländare. Citat 6 visar att Anna känner sig vara mera ålänning än finländare därför att svensk kultur påverkar Åland. Vidare tycker hon att språket är en särskiljande faktor från Finland. Även Saga som är mest oenig med påståendet ”Jag känner mig finländare” nämner språket och som en särskiljande faktor i citat 7. Intressant i hennes fall är att hon tar upp faktumet att känslan av finländskhet varierar enligt omgivningen.

- 6) *Anna: Eftersom jag är ålänning och Åland är så influerat av svensk kultur, känner jag mig mer som en ”ålänning”. Känns lite märkligt att kalla mig finsk, fast jag är finsk medborgare. Språket medför nog en stor barriär.*
- 7) *Saga: Jag känner inte riktigt någon anknytning till Finland. Språket är främmande och gör att jag tar avstånd, dessutom är det längre resväg dit. Men jämför jag med mina svenska klasskompisar så känner jag mig finländsk, fast jag känner mig mest svensk. Är jag utomlands och någon frågar varifrån jag kommer svarar jag helst Sverige.*

4.1.4 Faktorer som påverkar informanternas samhörighet med Sverige

I den andra delen av enkäten finns ett påstående ”Jag känner mig svensk” som man måste ta ställning till med Likert-skalan. Vidare finns en fråga där informanterna ska motivera sina svar. Resultaten visar att även om ålänningar har mycket gemensamt med svenskar och Sverige, känner de flesta informanter sig inte alls vara svenskar. Fem av sju informanter är nämligen oeniga eller helt oeniga med påståendet ”Jag känner mig svensk”. Följande citat visar hur starkt informanterna förnekar påståendet ”Jag känner mig som svensk”:

8) *Svea: Men jag skulle aldrig kalla mig svensk, för det är jag inte.*

9) *Kajsa: Känner mig absolut inte svensk, då är jag mer finsk.*

10) *Malin: Jag anser inte att jag är svensk då jag bara har flyttat hit tillfälligt för att studera.*

Resultaten visar att språket, sociala kontakter och det svenska kulturutbudet ökar informanternas samhörighet med Sverige. T.ex. Anna är varken enig eller oenig med påståendet ”Jag känner mig svensk”, men hon skriver att hon ändå känner sig mer svensk än finländsk (citat 11). Faktorer som påverkar hennes samhörighet med Sverige är kultur och släkt. Svea tar också upp den svenska kulturens inflytande i citat 12. Sveas svar visar igen att känslan av samhörighet med Sverige inte betyder att informantens känner sig som svensk. Även Rosa förklarar i citat 13 att svenskhet påverkar henne, men att hon ändå inte känner sig svensk.

11) *Anna: Jag är uppvuxen med svensk tv och radio och med många andra inslag från den svenska kulturen. Hela min släkt är svenskspråkig.*

- 12) *Svea: Jag kan ibland beskriva mig som ”i princip svensk” eller ”nästan svensk”, eftersom jag konsumerar väldigt mycket svensk media och kultur (har alltid sett på svensk tv sedan jag var liten) och har svenska som modersmål. Men jag skulle aldrig kalla mig svensk, för det är jag inte. (Hejar på Finland i ishockey!)*
- 13) *Rosa: Jag har alltid känt mig som finländsk. Nu har jag dock snart bott fyra år i Sverige och det är klart att det påverkar mig. Jag har även en svensk sambo. Jag känner mig dock inte som en svensk.*

En informant i gruppen är enig med påståendet ”Jag känner mig svensk.” I citat 14 yttrar hon att hennes känsla av svenskhet är stark, men yttre faktorer förhindrar henne att känna sig svensk. Citaten är anonym på grund av integritetsskydd. Informanten verkar vara ett undantag i gruppen, eftersom ingen annan har yttrat sig på liknande sätt. Hennes speciella fall kan troligen förklaras med att hon har få kontakter till Finland. Bakgrundsuppgifter visar att hon har varit i Finland avsevärt färre gånger än andra informanter, bara ungefär sex gånger, medan alla andra har varit i Finland minst ett trettiotal gånger eller längre perioder. Denna informant har inte heller några släktingar eller kompisar i Finland, medan andra informanter har antingen släktingar eller kompisar i Finland eller både och.

- 14) *Det enda som hindrar mig från att känna mig helt svensk är helt enkelt för att jag vet att jag utifrån inte betraktas som svensk. Är finsk medborgare.*

4.2 Informanternas åländskhet

Resultaten visar att åländskhet är viktigt för informanterna och flera informanter skriver att de är stolta över att vara ålänningar. Ålands och ålänningarnas specialitet verkar förstärka

informanternas åländska identitet. Bl.a. faktumet att vara öbo och Ålands litenhet nämns i flera informanternas svar i samband med känslan av åländskhet. Den här unikheten verkar förstärka den åländska identiteten och kommer fram i citaten 15 och 16. Därtill visar citaten 17 och 18 att informanterna har starka känslomässiga band till Åland.

15) *Anna: Att vara ålänning är väldigt unikt, i alla fall uppe i Umeå där jag nu bor, och det är något jag är väldigt stolt över att vara. -- Att vara öbo är en annan åländskhet, som jag är väldigt stolt över.*

16) *Bea: -- jag är en stolt ålänning--*

17) *Kajsa: Åland är där man känner sig som mest hemma.*

18) *Malin: Åland är viktigt för mig och har alltid varit och kommer alltid att vara mitt riktiga hem oavsett var i världen jag bor.*

Enligt en informant har Ålands unikheter även nackdelar: hon beskriver Åland som inskränkt och konstaterar att ålänningar är rädda för människor från andra delar av landet eller världen. Det här svaret är ändå ett undantag, och de flesta informanter beskriver sin hemort i positiv ton.

Enligt enkätsvaren kommer informanternas åländskhet fram i Sverige först och främst genom dialekten, för det är något som nästan alla informanter tar upp i sina svar. Flera informanter skriver att svenskar småmobbar eller retar dem på ett snällt sätt för deras dialekt. Både finsk eller åländsk brytning i uttalet och speciella uttryck i det åländska sättet att tala svenska läggs märke till enligt informanterna. Så som diskuterats ovan (2.1.2), är svenska språket en faktor som förenar ålänningar med Sverige, men samtidigt förorsakar den speciella åländska dialekten att ålänningar skiljer sig från det övriga folket i Sverige.

Enligt flera informanter kommer deras åländskhet fram i Sverige i form av förundran och frågor. De får svara på många frågor om åländskhet, och enligt informanterna är svenskarna ofta inte medvetna om Ålands situation. Citat 19 visar att svenskarnas dåliga kunskaper om Åland kan göra en frustrerad. I andra informanters svar kommer också upp faktumet att samtidigt som svenskar har dåliga kunskaper om Åland, har ålänningar bra koll på Sverige.

19) *Malin: Det som kan göra mig mest frustrerad och förvånad är hur dålig koll svenskarna har på Åland och inte vet att det inte tillhör Sverige.*

Så som diskuterats i teoridelen (2.1.3) utvecklas individens identitet i en ny omgivning genom att man hittar likheter och skillnader mellan den nya omgivningen och ens egna värderingar (Hokkanen 2002: 64). Jämförelsen med den nya omgivningen syns i informanters svar: Å ena sidan skriver flera informanter att ålänningar har flera likheter med Sverige och att ålänningar är påverkade av svensk kultur, och. t.ex. svenskt TV och Kalle Anka på julafton nämns. Å andra sidan tar några informanter upp att det finns skillnader mellan ålänningar och svenskar t.ex. i vissa traditioner och tankesätt, så som citaten 20 och 21 visar:

20) *Rosa: Svenskar har ett annat sätt att tänka på än ålänningar. Svenskar är på ett sätt trevligare än ålänningar, man har lättare att välkomna nya personer.*

21) *Malin: Vissa traditioner och vissa tankesätt förstår jag mig inte alls på då jag inte är van vid det från min uppväxt.*

Flera informanter påpekar att den åländska identiteten blir ännu starkare när man bor i ett annat land. Så som kommit fram i 4.1.4. verkar det vara viktigt för många att skilja sig från svenskar:

22) *Kajsa: Jag tycker det känns ännu viktigare att hävda sin identitet när jag är i Sverige --*

23) *Malin: För mig är det viktigt att poängtera att jag inte är svensk utan finsk.—*

24) *Bea: --och vill inte att någon ska tro att jag är svensk. –*

5 SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Resultaten i denna studie tyder på att det finns variation i informanternas samhörighetskänslor med Finland och Sverige. De flesta anser Finland vara sitt hemland och känner sig vara finländare. Därtill anser de flesta informanter att Sverige är ett grannland för dem, och en överväldigande majoritet av informanter identifierar sig inte alls som svenskar. Enligt resultaten ökar rötter och släkt informanternas samhörighet med Finland, medan finska språket och finländsk kultur kan anses vara särskiljande faktorer. De faktorer som ökar informanternas samhörighet med Sverige är svenska språket samt det faktumet att svensk kultur influerar Åland på flera olika sätt.

Den starka känslan av åländskhet kommer fram i de flesta svar, och alla sju informanter uttrycker att de först och främst känner sig som ålänningar. Den åländska identiteten verkar vara viktigt för informanterna speciellt då de bor i ett annat land som i detta fall är Sverige. I flera svar kommer det fram att Ålands specialitet utgör en identitetsförstärkande faktor för informanter. Enligt enkätsvaren framträder informanternas åländskhet i Sverige på flera sätt, bl.a. genom dialekten.

Tanken om en stark åländsk identitet fick stöd i denna studie. Resultaten belyser det som även Ljunggren (2008) och ÅSUB (1999) har kommit fram till att ålänningarna definierar sig framför allt som ålänningar. Intressant var ändå att märka de stora skillnaderna mellan

informerarna: medan finskt medborgarskap och rötter verkar öka någras känsla av att vara finländare, känner sig en del vara endast ålänningar. Inom gruppen fanns det även sådana som kände väldigt mycket gemensamt med svenskar.

Hypotesen för denna avhandling var att informanterna känner starkare samhörighet med Sverige än med Finland. Denna hypotes visade sig inte hålla fullt ut. För de flesta informanter visade sig Sverige vara mera bekant och nära än fastlandet Finland, vilket stödjer hypotesen. Ändå visar resultaten att en överväldigande majoritet av informanterna identifierar sig som finländare hellre än som svensk. Enligt resultaten betyder stark samhörighet med Sverige alltså inte att ålänningar skulle känna sig som svenskar. Jag antog också att språket är en faktor som skiljer sig ålänningar från finnar, och denna åsikt kom upp i många informanternas svar. De flesta informanter uttryckte att de inte kan tala svenska, och några tog upp språket som en särskiljande faktor från Finland. Intressant var ändå att förstå att språket skiljer sig ålänningar även från svenskar: enligt informanterna är dialekten nämligen en faktor som svenskar lägger ofta märke till.

I denna studie finns även faktorer som gör resultatet osäkert. Så som jag nämnde tidigare i stycke 3.2 kunde intervju som datainsamlingsmetod ha varit mera passande för denna avhandling. Identitetsfrågor är nämligen så komplexa och mångsidiga att det skulle ha varit nyttigt att kunna be informanten att specificera sitt svar på några ställen. Enkätsvaren var också ställvis svåra att analysera: det var utmanande t.ex. att tolka informanternas svar om t.ex. förhållandet till Finland, eftersom det var svårt att veta om de bara menar fastlandet (som var meningen i denna fråga) eller hela Finland som även Åland ingår i. Det känns ändå att jag klarade dessa hinder relativt bra och kunde analysera resultaten på ett trovärdigt sätt.

Informanterna i denna studie var åländska ungdomar som flyttat till Sverige för att studera, vilket säkert påverkar resultaten för denna studie. Det kan antas att denna grupp är mera riktad till Sverige än andra ålänningar. Därför är ett förslag till vidare forskning att utreda sådana ålänningars identitet som t.ex. studerar eller har studerat i Finland och som på så sätt kunde vara mera riktade till Finland. Jämförelser mellan dessa grupper kunde också göras. Intressant vore också att undersöka hur kunskaper i finska språket påverkar ålänningarnas samhörighetskänsla med Finland jämfört med sådana ålänningar som inte alls kan svenska.

LITTERATUR

- Andersson, E. 1998. Ålands litteratur mellan öst och väst. I: Asger m.fl. (red.): *Åländskt språk mellan öst och väst*. Mariehamn: Ålands högskola. 156-168.
- Bring, O. 2002. *Ålands självstyrelse under 80 år: Erfarenheter och utmaningar*. Mariehamn: Ålands Tidnings-Tryckeri Ab.
- Eriksson, S. 1998. Åland. I: Beijar m.fl. (red.): *Ett land, två språk – den finländska modellen*. Esbo: Schildts. 76-94.
- Haglund, C. 2004. Flerspråkighet och identitet. I: Hyltenstam, K. & Linberg, I. (red.): *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur. 359-387.
- Hokkanen, E. 2002. Identiteetin uudet kasvot. I: Räsänen m.fl. (red.): *Interkulttuurinen opettajankoulutus*. Uleåborg: Uleåborgs universitet.
- Huotelin, H. 1992. *Elämäkertatutkimuksen metodologiset ratkaisut*. Joensuu: Joensuu universitet.
- Högskolan på Åland. 2014. <http://www.ha.ax/text.con?iPage=46&m=66> (Hämtad 15.3.2014)
- Ivars, A-M. Svenskan i Finland. <http://uppslag.kaapeli.fi/bin/view/Uppslagsverket/SvenskanIFinland> (Hämtad 8.6.2014)
- Joseph, J. 2004. *Language and identity: national, ethnic, religious*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Kimell, J. 2013. ”Jo, häjjo, ha du vari å fiska någi åå då?” *Ålänningars dialekt och identitetsskapande på Facebook, i e-post och i sms-meddelanden*. Uppsala: Uppsala Universitet. <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:628198/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 12.5.2014)
- Komu, R. 2013. *Narrativ analys av språklig identitet och anpassning hos första generationens sverigefinländare*. Jyväskylä: Jyväskylä universitet. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/40761/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201301251115.pdf?sequence=1> (Hämtad 31.1.2014)
- Kukkonen, P. 2003. Mitt språk mitt liv mitt allt - Språkspel och identitet. *Tijdschrift voor skandinavistiek* vol 24. Nr 1, 2003. 7-21. <http://dpc.uba.uva.nl/cgi/t/text/get-pdf?c=tv;s;idno=2401a01> (Hämtad 22.4.2014)

Ljunggren, B. 2008. *Åland som språksamhälle. Språk och språkliga attityder på Åland ur ett ungdomsperspektiv*. Stockholm. Stockholms universitet. <http://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:199704/FULLTEXT01> (Hämtad: 7.1.2014)

Riikonen, A. 2013. *Tvåspråkighet och språklig identitet hos sverigefinländska återinvandrare*. Jyväskylä: Jyväskylä universitet. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42462/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201311142594.pdf?sequence=1> (Hämtad 12.5.2014)

Självstyrelselag för Åland 1144/1991. <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1991/19911144?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=%C3%85lands%20sj%C3%A4lvstyrelselag>

Virta, E. 1994. *Tvåspråkighet, tänkande och identitet: studier av finska barn i Sverige och Finland*. Del 2, Delstudier. Stockholm: Stockholms universitet.

Yle 1.11.2011. http://yle.fi/uutiset/halonen_huolissaan_ahvenanmaalaisten_nuorten_luisumisesta_ruotsiin/5446189 (Hämtad 7.1.2014)

ÅSUB. 1999. Rapport 1999: 7. *Ålänningarna och deras identitet: En enkätundersökning av ÅSUB våren 1999*. http://www.asub.ax/files/rapport_1999_07_7.pdf

ÅSUB. 2013. *Studerande utanför Åland 2012*. http://www.asub.ax/archive.con?iPage=12&art_id=1382 (Hämtad 5.2.2014)

ÅSUB. 2014. *Studerande utanför Åland 2013*. http://www.asub.ax/archive.con?iPage=12&art_id=1475 (Hämtad 15.3.2014)

ÅSUB. 2014. *Invånarantalet 31.12.2013*. http://www.asub.ax/archive.con?iPage=12&art_id=1471 (Hämtad 5.2.2014)

BILAGOR

Bilaga 1: Följebrev

Hej!

Jag heter Julia Pigg och studerar vid Jyväskylä universitet, svenska språket som mitt huvudämne. Jag håller på att skriva min kandidatavhandling som handlar om **åländsk identitet och ålänningarnas förhållande till Sverige och Finland**.

Ett stort tack för att du har lovat att vara med i min studie! All information kommer att behandlas anonymt och användas endast till examensarbetet.

Som bilaga finns enkäten med hjälp av vilken jag försöker få svar till mina forskningsfrågor. Genom att svara noga på frågorna i enkäten hjälper du mig i materialinsamlingen för avhandlingen.

Var god och läs instruktionerna i början av enkäten. Varje svar är viktigt! **Skicka svaret till mig senast den sjätte mars.**

Hälsar
Julia Pigg

Bilaga 2: Enkät

Instruktioner för besvarandet:

Öppna frågor: Skriv ditt svar efter pilen (→).

Flervalsfrågor och alternativfrågor: Markera med ett kryss i den passande rutan (x).

Var god och spara dina svar i ett Word-dokument på datorn, och skicka enkäten som bilaga till adressen **julia.a.pigg@student.jyu.fi** senast den sjätte mars.

Varje svar är mycket viktigt - ett stort tack för besväret!

Bakgrundsuppgifter

Kön   Kvinna ()   Man ()

Ålder →

Födelseort →

Hur länge har du bott på Åland?

→

Hur länge har du bott i Sverige?

→

Har du bott på några andra ställen? Hur länge?

→

Är din mamma född på Åland?

Ja () Nej ()   Om inte, var? →

Är din pappa född på Åland?

Ja () Nej ()   Om inte, var? →

Har du nära släktingar som bor i Finland?

Ja ()   Nej ()

Har du vänner som bor i Finland?

Ja ()   Nej ()

Har du nära släktingar som bor i Sverige?

Ja ()   Nej ()

Har du vänner som bor i Sverige?

Ja ()   Nej ()

De följande frågorna handlar om ditt förhållande till fastlandet Finland.

1. Hur många gånger har du varit i fastlandet Finland? Hur länge har du sammantaget varit i fastlandet?

→

2. Fundera på vad fastlandet Finland betyder för dig. Kryss i den ruta som motsvarar bäst dina åsikter och känslor.

	Helt enig		Varken enig eller oenig		Helt oenig
	1	2	3	4	5
För mig är Finland..					
ett hemland	☐	☐	☐	☐	☐
ett grannland	☐	☐	☐	☐	☐
ett land som alla andra	☐	☐	☐	☐	☐
För mig känns finländsk kultur..					
bekant	☐	☐	☐	☐	☐
viktig	☐	☐	☐	☐	☐
nära	☐	☐	☐	☐	☐
främmande	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan finska mycket bra.	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner mig finländsk.	☐	☐	☐	☐	☐

3. Varför? Skriv om de saker som påverkar ditt svar i den föregående frågan ”Jag känner mig finländsk”.

→

De följande frågorna handlar om ditt förhållande till Sverige.

4. Varför valde du att studera i Sverige? Nämn minst tre saker som påverkade valet av studieland.

→

5. Fundera på vad Sverige betyder för dig. Välj den ruta som motsvarar bäst dina åsikter och känslor.

	Helt enig		Varken enig eller oenig		Helt oenig
	1	2	3	4	5
För mig är Sverige..					
ett hemland	☐	☐	☐	☐	☐
ett grannland	☐	☐	☐	☐	☐
ett land som alla andra	☐	☐	☐	☐	☐
För mig känns svensk kultur..					
bekant	☐	☐	☐	☐	☐
viktig	☐	☐	☐	☐	☐
nära	☐	☐	☐	☐	☐
främmande	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner mig svensk.	☐	☐	☐	☐	☐

6. Varför? Skriv om de saker som påverkar ditt svar i den föregående frågan ”Jag känner mig svensk”.

→

Den följande frågan handlar om din åländska identitet.

7. I Sverige är du ålänning bland svenskarna. Hur kommer din åländskhet fram i Sverige?

Vad är åländskhet för dig? Skriv gärna minst 100 ord.

→

***

Ett stort tack för besvaret!